Ötödik évfolyam. 22. szám. Székely-Udvarhely, 1899. május 28.

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Papok, tanítók, gazdasági egyleti tagok és közs. előljáróknak egészévre 6 kor., a tanító-egylet tagjának, közs. és körjegyzőknek 5 kor. — Egy példány ára 16 fillér. Megjelen heteknként egyszer: vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos BETEGHPÁL.

Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □ cm-ként 6 fillér, többszöri közlésnél 4 fillérrel 1 ízben. — Bélyegig külön: 60 fillér. Nyilttér sora 1 kor. Hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő. — Hirdetéseket e lap részére elfogad minden hirdetési iroda. —

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BETEGH PÁL könyvnyomdája és könyvkötészete (Kossuth-utcza), hova minden e-lapot érdekelő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

Távozó főispán.

Nincs talán megye hazánkban, hol annyi viszály, személyes harcz, egymás elleni gyanu és alaptalan rágalom keletkezzék, mint minálunk. Nem elvek, hanem személyek vezetik az egyeseket, pártokat, sőt talán még a pártok vezéreit is. Szenvedély és személyes érdekek adtak egyeseknek kezébe a hatalmat és vették el azt. A hogy születt, ugy is halt meg rendesen. Valjuk meg őszinten, nagyon sokan vannak, kik törekedtek hatalmat, befolyást szerezni és ha ez nem sikerült, legalább a hatalom árnyékában heverni. Ismertem egy hatalmas, nagy tekintélyű urat, kire nagy befolyással volt — a czipőtisztitó inasa. Hányan vannak, kik irigykednek, példányképnek válasszák az inas urat (?!) Hányan törekednek hizelgő szavaikkal versenyre kelni az előbb emlitett példányképpel, csakhogy némi kis szerep, befolyás jusson szamokra. Hány aknaharczot láttunk folytatni, hány légből kapott rágalmat utnak ereszteni minő csupán azért, hogy másokat, kik talán a közügyet igazán önzetlenül szolgálták, a térről leszorítsak, hogy ripókoknak adjon helyet, ki még az oltár előtt is saját önző érdekéről gondolkodik.

Hány valódi jellem huzódott vissza a közélet mezejéről, csakhogy megőrizze jellemtisztaságát.

Ez az állapot nem ujabb keletű, már tizedet meghaladó. Tehát chronikus baj.

Mint minden chronikus bajnak, csak radikálisan lehet végét vetni, ugy ennek is csupán ugy kell, ugy lehet véget szakitani.

Láttak-e, éreztek-e szabad téren, ózondus levegőbe miazmákat? Tisztitsák meg a helyet az iszaptól, a levegőt a tespedéstől, nincs létjogosultsága az élősdieknek. A hatalom polczán lévő ne törődjék a hizelgókkel, lényalókkal, haladjon kitüzött czélja felé tisztán, öntudatosan, kövesse kizárólag saját józan eszét s megtisztul körülötte a tér, meg a levegő, az élősdiek önmaguktól megsemmisülnek.

* * *

Nehéz viszonyok voltak, mikor a távozni akaró főispánunk megyénkbe lépett és kezébe vette a kormány által átadott gyeplőt. Azt tudtuk róla, hogy régi tekintélyes családból való és daczára ennek, igaz demokratikus elvekkel; tudtuk róla, hogy kitünő gazda, mintakarakter, csupa szív, jeles családfő és bálványozásig ragaszkodik a családi minden tagjához s az viszont ő hozzá. Ily jeles tulajdonokat ismerve benne, örömmel hallottuk kinevezése hiré.

Nem maradt el azonban az aggodalom sem, mert mint emlitém, nehéz viszonyok közé jött és tisztába voltunk vele, hogy a közigazgatás elelével sokat nem fogalkozott, sőt épen tiszta jellemével fogva, némi idegenkedéssel viseltetett iránta. Aggodalomnal voltunk, mert nem tartottuk összeférhetőnek jeles tulajdonságait a mi viszonyainkkal. Feltünk, hogy az élet rafinériát nem ismerve, tiszta jellemével fogva meghiszik mindenkibe és ezen természeténél fogva akaratlanul fejleszti már chronikus bajainkat.

Hogy aggodalmunk beteln-e, vagy csak rémkép maradt? Hogy három évi kormányzása alatt az aknaharczok folytak-e, vagy czipőtisztitó urak befolyást szereztek-e? Ezekről nem szólok, jegyezze fel ezt más krónikus, hanem nem mulasztham el megemlíteni, hogy nemcsak engem, de Udvarhelyvármegye társadalmának nagyrészét fájdalmas érzés hatolta át a napokban tartott pártértekezleten hivatalosan tett azon kijelentés, hogy gróf Haller főispán ur ő méltósága lemondásához szigorunan ragaszkodik, semmi körülmények között azt vissza nem vonja.

Nagy vesztesége társadalmunknak az ő eltávozása, melegen érző szive sok egyéni kellemetlenséget és bajt orvosolt. Jótékonysága, bőkezüsége ellenfelei is bámulatra ragadta. Jelleme, férfias magatartása, az ellen való legkisebb megtámadásnak visszatorlása, megyénken a lovagias fellogás az erkölcs tisztitására nagy befolyással volt. Gazdaságunk, iparunk fejlesztésére évek óta nem tettek annyit, mint ő; hány székely ifjunak adta meg a lehetőséget, hogy ez irányban megyénknek szolgálatot tehessenek.

Veszteség megyénknek, hogy mikor viszonyainkat, egyének jellemét, képességét nagyrészben megismerte, távozik. Sajnálatos, hogy politikai czélokért kapva távozik körünkből. Vezesse siker az élethen és legyen oly jó véleménynyel megyénk társadalmáról, mint a minő hálával visszletünk iránta.

Megyei.

A „SZÉKELY-UDVARHELY" TÁRCZÁJA.

Ki mint vet, ugy arat.

— Elbeszélés. —

(A „Székely-Udvarhely" eredeti tárczája.)

Irta: **Füleí Sz. Lajos.**

Malomfalvának szép kert közepén áll az uraságí kastély. Ebben a gyönyörü kastélyban lakott Ujhazy Sándor, a vidék legszabadabb földesuraa. A kastélyt halma fekszik a gazdasági udvar, melynek nagy kőkapuja mellett állott az udvari kovács háza és műhelye.

A földesur tiz éves fiacskája, Béla, gyakran felkereste a kovács mühelyét, mivel a kovácsnak is volt egy Jóska nevü fiz éves fia, kivel Béla urfi sokszor órákig is eljátszott.

A két gyermek mindenben ellentéte volt egymásnak. Jóska fejlett, ép, erős gyermek volt, Béla pedig vékony kis legény. Jóska szorgalmas és kitünő tanuló, e mellett alázatos, szelid és engedelmes, Béla ellenben — bár házi tanitót tartottak mellette — nem igen tanult; kérkedő, rakoncztlan és engedetlen természetű volt. Jóskával nem egyszer érezhette, hogy ő csak egy szegény kovácsnak a fia, sőt akárhányszor játék közben bántalmazta is. Ilyenkor bosan ballagott tovább a kis Jóska és igyekezett könyeit elrejteni, nehogy szegény szülőit ez által is szomorítsa.

A szülők figyelmet azonban nem kerülte el Béla urfi durva viselkedése, de türték, mivel tartottak attól, hogy ha az ellen kikelnek, a kovácsmühelyből kiteszi az uraságí.

Egyszer Jóska keserves sirással, véres arczczal került haza.

— Mi lelt Jóska? — kérdezte az apja.

— Béla urfi vert meg, édes apám.

— Azán miért? szólt hamar!

— El akarta venni a palatablámat, hogy abból czeltablát csináljon a kódoballáshoz. Nem akartam odadni, mire ő háromszor is fejbe ütött pálczájával. Aztán a kastélyba szaladt.

Pataki András elhagyta a türelem. Felvette ünnepi kabátját és a kastélyba indult.

Ujhazy nagyságos urat a kastély udvarán találta.

— No, mi baj, András gazda?

— Baj van, nagyságos uram. Panaszra jöttem a Béla urfi ellen, ki már több izben megverte a fiamat. Mi pedig fejbe ütötte, hogy orrán, szegen megindult a vér. Sokat, igen sokat eltürtünk az urfiról, de már megkerem a nagyságos urat, hogy kisé szedje rászva az urfit, mert ha továbbra is igy halad, keserüen megbánhatja.

— Mit jósolgat nekem itt! — kiáltott a földesur a kovácsra. Mit érzékenykedik kend, mikor még azt sem tudhatja, hogy igazat mond-e a maga kölyke?

— Nem kölyök az, nagyságos uram, hanem az az én gyermekem, a kit senkinek sincs joga üttni-verni. Ha hibázik a fiam, megfenyitem en. De ebben a dologban ártatlan. A kertész is látta, hogy az urfi minden ok nélkül bántalmazta a gyermekem.

— Elhakorodjek kend rögtön! Meg nem türöm, hogy leczkéket adjon nekem!

— El is megyek, nagyságos uram, de jegyezze meg, hogy a Béla urfi elkényeztetéséből meg szánombánom lesz.

Ezzel András kovács ott hagyta a földesurat és hazament.

Másnap az ispán azzal állitott be Pataki Andráshoz, hogy a földesur parancsából két hét alatt kitakarodjék a házból.

A becsületes kovács nem érdemelte meg ezt az igazságtalan és durva eljárást, de megnyugodott a sorsban. Bizott a jó Istenben, a ki óvott nem hagyja el.

Pataki András szorgalmával, takarekosságával már régebben szépen kis telket szerzett a Szőcs-utczában. Lassacskán a maga rendje-módja szerint beépítette azt, hogy öreg napjaiban legyen hova meghuzná magát.

Ide hurczolkodott kis családjával. Jól esett, hogy ura lehet önmagának és ok nélkül nem zaklatja senki, mint ezt az uraságí szolgáltatban oly sokszor és fájdalmasan tapasztalta.

*

Az itt történtek után tiz év multt el. Nagyot változott a vilag Malomfalván is. Pataki András fiából, a kis Jóskából derék fiatalember vált. Megtanulta az atyja mesterségét, átvette a kovácsmuhelyt, a melyet az egész vidék gazdaközönsége kedvelőmod keresett fel. Ujhazy az ifju Pataki s kitünő és szorgalmas iparos volt, mint épen az apja. Napról-napra gyarapodott vagyona. E közben megházasodott és Isten megáldotta egy szép fiacskával is.

Pataki András és felesége derék fiuk mellett nyugalmasan elvezték öreg napjaikat. Ki unokájukkal eljátszadozva, ki dolog megnyugvással adtak hálát a jó Istenuek, hogy ilyen szép családi boldogsággal áldotta meg őket.

Odaát az Ujhazy-kastélyban szomoru változás állott be a tiz év leforgása alatt. A dolyfós földesurra egymásután nehezedtek a bajok. Elemi csapások, peres kodesek, pazar életmód lassanként a bukás örvenyébe sodortak.

A legnagyobb baj Ujhazyékná mégis csak az volt, hogy Béla, az elkényeztetett uri Budapesten nagyon leha eletel folytatott és kötelezettségei roppant károkat s bánatot okozott szülőin-ek. A kastély, a többi birtok után szinten dobra került.

A beteges Ujhazyné már el sem tudta viselni a sok szégyent és bánatot. Szivszélhüdés ért, meghalt. A könnyelmü Béla ez a gyászos hir sem rendilette meg; elt szenvedelyenek tovább is. Rohamosan haladt a szörnyü bukás felé, mig végre teljesen elzüllött...

*

Egyik szép nyári nap alkonyán Pataki András familiája a házuk előtt levő operfa alatt üldögelt.

Javában folyt a beszélgetés, a mikor az utról egy

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - Cluj-Napoca.

sem ideje a gordiusi csomó megoldása módjan sokáig tűnődni. Egyszerűen kette vágta.

Ez kicsi ember vagyok. Észrevételem s rákövetkező megjegyzéseim és ujmutatásaim czélja az, hogy a nálunk eskatlem végvesztett czermagomolyan nehány szálvégre mutassak s annak segélyével kik boldogulhassonn a saját belátása szerint. Kezdje csöfeni ugy, a mint jónak látja s szójon belőle saját maga és hazaepe ala kemény vegvásznakat és szegyenek : vagyunk jóllet es haladás szövetel, mert bizony-bizony nincs jó szó, ugyanis s es sajpedéks a talaj, melyen e tekintetben ma allunk.

Tehát a dologra.

A mig valamely helyet valamely test elfoglalva tart, addig oda más test nem helyezkedhetik. Hogy pédá okáért sokak fülének kedves hangzásu hasonlatai eljek, a palinka, bor és sér előbb kihajta az ivegbol a benne levő levegőt s ugy megy bele, különben nem.

Ehhöl kifolyólag mig az emberek kopoznja teves gondolatokkal, számtásokkal, nézetekkel stb. van tele, addig oda okos dolgok nem férnek be. Előbb onnan ki kell hajtani a helytelenségeket s helyes dolgokkal csak akkor lehet megtöltöni, mert ez a kettö nem együl ösze, mint a szesz a vizzel, hogy jo vagy borszizi papre morgót adjon.

Nepünk s általában közönségünk koponyájan valakik ezt a mütetet kell hogy vegezzek, vagy onmaga vegezze elöbb s akkor adjon hozzá igazságaz is, egyel is a mi kell: izlettel kapcsolatos mezogazdasag, ipar stb.

Elökelö közgazdáink, söt meg a mi fogalmunk s helyi viszonyaink szerinti ugynevezett magyborkosaink sinesenek tiszálban a tehetökkel. Nagy vagyonokat kell bevándorolt talián, vagy mas nyiltotta ki a szemet, a ki a nevén kivül egyebet sem tud leirni. De a mikor kinyit a birtokosok szeme, akkor már nem volt, mit látsanak. Nem volt vagyunk.

A jogi es államtudományok vegzése meg nem a gazdai tudomány. De a asfelöl jó gazdanak lenni epen oly nagy tudomány es feladat az ugynevezett szerencsen felül, söt talán meg nagyobb, mint ügyednek, bironak, tanaznak, papnak stb. kell lenni.

Nálunk regóta az a tevés felfogas uralkodik, hogy a jogász egyszersmind politikus s egyuttal mindenben, ö hát a gazdasagi dolgokban is szakember. Folyvást a politika repedi harangat vertek es verik fele hatra-vákra, meg a falusbiro vagy begyzö tevesetel is. Nagy es kicsinyek csupán erre mozognak es mozognak. Egyeb nem fért es fer a fejökbe. Egyébiscz csak kesletkedve, immel-ammal nyultak es nyulnak. Pedig a fokozodo szükseg, mint egy zord es keritöhelyen vegrehajtó, ma a nagy vezszenek a nyakán ul. Selyemtenyesztes, tejgazdasag stb. tekintetében nem mozdult es nem mozdul sem a nagyö, sem a kicsinyek többsege. A fejök egyébbel van tele nekik es hazugeiknek.

A költekezes ujjait es módjait mindenki jól ismeri és gyakorolja, de a jövedelmi források helyes felkutatását, a takarekossag es vagyonmegtartas számtartojanak keznel tartása szükségessegel mellözi, nem hálja. Pedig e források ott vannak az udvarban, mezőkön, erdőkben. A kereskedö is azt hiszi nálunk, hogy egyuttal szakértö mezei gazda is.

A mi azt ép lejárt, mikor a birtokos urtl az általános iskolák vegzese s loleg szemöjres ismreteseg nagyobb mervü szerzese es tenmalnak kefiberet tanzsa rákövetkezett sok evi katonáskodás utan hazaálltott gazdanak s mint ilyen nezett a mások szemével, gondokozott es számitott a mások eszével, számlalt a mások kezével s ugy a mi marasi es jutott, elt a hogy akarta.

Ma tudni kell azt, a mire valaki kanaszkodik, kilönben hanmar a pad alá kerül. S ha két, háromfele termeszteti üzletre tanaszkodik, ugyan jól vigyázzon, nehogy egyik megveje a többit, vagy mindenik a másikat. Ulaszdó király egyik törvénye elhatolta a fordai czimadiákat a fölöslevetötöl. Tudni hogy mert.

Egy festö pl. sokkal többfele dolgot es olyanokat is lát, melyeket mas ember esze sem vesz. Gyakoritott a szeme s ez által szakértö az esze. A mezögazdanak is sok olyant kell látni, tudni, a mit orvosi, birói, ügyvedi stb. oklevel oknázán át nem lehet látni, legfeljebb csak hozzávetöleg. Igen, de a szemet sokféle irányban be lehet gyakorolni, illetve az eszt s ugy egy jó gazda láthat a politikus, alkalmatlódes, tanár, vagy mas szemével is es megfordítva. Egyik nem zárja ki a másikat.

Nálunk, foleg e megyében az a nagy baj, hogy azt hiszik, minthe csupán a jogász, tanár, pap, tanitó stb. szemével minden egyebet is lehet látni. Tevedes.

Sőt más szemével is lehet látni, mint a mi szemünk nálunk a nagyobb birtokosok nagyobb resze is ösdi modon gazdaskodik, háztartása es költeksze pedig a legujabbkori modon folyt. Mar pedig ez a kettö nem talál ösze. Elöbbi által megvesztegetve, vagy teng-leng az eló, a vége pedig bukás. Nálunk a legöbbiszor ez vége a hivatali több-kevesebb keszpenzfizetest potolja a birtok fogyatekos jövedelmere s megis kiskö felben van sokak a szegyenszemöl. Megszöi ónmagat a hiányos es tévés gazdasagi iszam mellett.

Azt mondják, hogy a pénz nem minden ember kezébe valo. De biz a birtok sem valo olyan ember kezebe, a ki nem értbozza, epen ugy, mint a pemna sem valo mindenak, kik nem tudják kellöleg es eredmenyuyel hordozni.

A valódi nagy birtokokat ma szakszerü üzemmel kezelik s kellöleg jövedelmeznek is. A mi nagyobb birtokainkban ugyszólván csupán a legszegyenszemöl, jegyeresszel fenyegeto felhöi mindenfelöl emelkednek felejök.

Nagyobb es kis birtokunk a tejgazdaság helyes üzese az ujkori es e jegharitoja, czak ottanu kell nezni es alanni kenyelmesteodes es kelöleg nelkül, kötöttekintö szemmel, szamito fovel es munkas kezzel.

A tulajdonkepeni nagy urak es nagybirtokosok mindig es minden körülmenyek közöll kelö jövedelmezöszeggel tudnak szemelyes vezetöszel, vagy mas módon gazdaskodni mindamellett, hogy a jövedelmek sokfele szávarognhatak el idegen helyekre. Az ilyenek ma is helyt adnak az uj körülmenyek közöll bel- es külföldi szakemberek szavaszaban es into rink szerint, hogy a szemöjres mutatnut a tejgazdaság viszi az egyik tesszepet. A fóherczeg s más nagy jószágok kelö peldakat mutatnak. Az a minden laptajn, tengeresgö sok sajt pedig, melyet ma ovszn pl. Charnoyx, Bucquoy, Hunyady, az ujj Oslandra, Oldahfalusha, Harodtura s talan Decsfalvara is, arra mutat, hogy külföldon nep es birtokossag a delfogyasztasan kivül meg tömerdek penzi kap tejgazdaszatnol tobbat is, a kik honzaink kepest szinte egyebek sem lenne, mint szegyen es kétszáztam kepesek lenni nep s mo meg azonfelül nagy hangon politizáló sokasag. A pásztor-juhasznak pedig legalabb is szegyen, ha mastol vasárol sajtot, tejet, vajat. Az epen olyan, mintha a szegyenszemöl vesszen esztenapjat, a pap pap-szemöl vesszen a kantor másnál ennekettet s Pali Antal másnál hegedültet magának. Nevetseges es egyuttal felette sajnalatos. Dicsereiet is ordenaval visszafele.

Ma ugy van a helyzet s e felett töprengek en is sokakkal, mikor látom, hogy máshonnan viszik be 1—2 kupankent a tejet olyan kapun, melyen 40—80 kóletes marha jar ki s na uzonnara egy sereg vendeg erkezik, hát a kamarabol sem vagyt, sem tejfon, sem a kavehoz vajat nem lehet elotozni, hanem az egesz falut járatjak be ezekert.

Gazda es szasony dicseretet erdemel. Mákok által gyomlali, kapali 1—2 vekö munok, mas által keszitett szalmaszál szitteti szetben kenyer, szivonat viszan, mesolt es vasalt fehermenö, draga penzen öszszekatyolt befött es tortacsomó stb. meg nem gazdasszonysag.

A mi körülmenyenk kozott mondhatnak az egesz lakossagnak reszt kelleno venni a tejgazdasag szétszeliteleben, ugynevezett kiterjesztesében, mert nálunk alig szamoszthatnak azok szama, a kik csupan hivatalosokadsaal, iparüzessel, nagykereskedessel foglalkoznak. Ebben a munkaban kivalo szerep var a fejernepekre is nadragozes nelkul dolgozes, kozos jovedelmezes, fejernekra, tanitonekra, pasztornekra. A tejjel, vajjal, sajttal valo bánas, otthon a haznal, sokkal linomabb bort eszközöne arczra, kezekre, mint a draga puder es kenocs, vagy a sok be nem vetett lovagkaczat.

Igy az asszonysagoknak sajat szerzemenyökbol lenne annyi jovedelmok, mint pennas terjeiknek s nem nelezednek az egesz haz terhe csupan a ferj havi izetesere es soha vissza nem fizethetö valtoletekre. Igy a kisszovnysagnak is lolinnak magyarok ruhaznak, pazarlermanot s egyebet vasarolni keresmenyokbol, mert a ma ok nelkul fizetett sok cseléder nagy resze is megmaradna; a fallal emberek nem irtoznanak a hazassagtol, a hajlocsanak a nakenjeyel nem kellene sokszor a szasgba menni, mert tudnák, hogy 500 Ft izetesokre nem nyomorodnak meg evenkenti 600 Ft szemelyes igenyu es kesz tartó feleseggel csupán az ahrandos es sovargo szep szemek zongora, regenyolvasas nyujtotta gyönyörök fejedem, a mi pedig lenne az szamitasi valtozasi sok iavany, hogy az egyteemi tanarnak 1500 Ft czipondossaga, a magas allasu bironak 1000 Ft ruhaadossaga legyen, hogy a tanár ur a nem fizethetes miatt szallast ne szorogjon vele, hogy az eregleskor 40—50 veku buzu vigynek el az 1—2 szaz vekö szasos kepejebol hiedzes kamatban, a tanito ur es tanito-kisasszony funektanak adosa legyen es a nep csulokodjek a rozgó kalapjavai es parisi szabasu uj sulogo czifra kötöneivel, hogy lepo lovai arat megütö napernyoivel s az evi czipőszükseglet árával vetekedö szamitas kezjtyivel. Igy az unalom es tunödes, a folytonos szükölkodes es e mintai keserges nem vesiek ide elötti rancznak szep honokban, nem keresnöznek arczaik rozsaik s nem vertue ki gyöngysor fogaikat 18—20 eves korukban.

Derzsi József.

TANUGY.

Tanitóink figyelmébe. Földmivelésügyi m. kir. miniszter f. ho 18-án 26.050 sz. a. kelt rendeletével a sarvári tejgazdasági iskolában 20 napiantó szamara negy hetes tejgazdasagi tanfolyamot tartat. — A tanfolyam czélja, hogy a neptanitók a tejgazdasagi ízletre vonakozolag eloi ismeretket szerezzenek, melyeknek segelyevel képesek legyenek a községükben szervezendo tejgazdasagi szövetkezetek letesjesenel es az ugynevezett szervezöi sikeresen kozremukodni. — A felvevendo tanitók reszere egyenkint 50 frt allamsegely van kilátásba helyezve. Az ez iranti belyeges kervenyek a varmegyei kir. tanfügyelőseghez f. evi junius ho 13-ig lesznes benyujtandók. A kervenyhez mellekletet nem kell csatolni. — p.

Tanitóink kirandulása. A „Szekely-Udvarhely" tanitó elöttt szamaban közöll kirandulasra való jelentkezes hatarideje, e szerint, elmenet közöm azon tanitók es tanitonok szerint, a kik nemi anyagi alapzatol nem sajnalva es ezen kirandulas erdekeset hasznat belőlnek es szerezhetnek reszt fognak venni. — Jelentkeztek: Báró Domokos korandi közs.; Bedö József oklandi all., Böjthe Béla f.-sófalvi all., Kelcsey György csekefalvi közs., Fazakas Dénes h.-ujfalvi all., Fejes Károly hodgyaszo ref., Gyerkes Mihály alsófalvi közs., György Sándor agyagfalvi közs., Koncsagh Sándor lövetei rk., Kovacs Mihaly paragdi all., Kun Sarolta f.-sófalvi all., Lázár József sz.-udvarhelyi közs., Lőrinczi Berta varyasfalvi all., Sándor Lajos miklósfalvi közs., Szabó Mózes h.-szt.-pali közs., Szalontai Béla bölcsö ev. ref., Szász Béla muzsnai all., Szász Ferencz a.-siménfalvi all., Szeitz Margit f.-sófalvi all., Szentgyörgyi Mihály n.-solymosi all., Takacs Sandor m.-hidegkuti all., Taresafalvi Albert vargyasi all., Toth Vilmos szt.-abrahami all., Torok Ferencz bözödi unit., Veres Ferencz bözödi all., Veress Mózes f.-sófalvi all., Ungvary Berta a.-siménfalvi all. tanitónő es Vida Mózes agyagfalvi közs. tanitó. A mint a felsorolt nevegyzekbol kitünik, oly testulatok alakultunk, mely a székely tanitosag diseretere valik es mely a szo legszorosabb vett ertelmeben kepes lesz a székely tanitosagot más tanitó testulet elött mellöznek kepeselni. — Sz.-Udvarhely 1890. maj. 29-án Poppor Peter.

IRODALOM.

Szülők, tanitók es tanárok figyelmébe. A vizsgak ideje kozeledven, hatrak vagyunk felnirni a szulok, tanitók es tanarok figyelmet. Ujulak Lajos „Szekely Torteneteik" czimü müvére, mint a mely munka jutalmi könyvnek legalkalmasabb. E mürol az osszes hazai sajtó legnagyobb elismeresel emlekezett meg, melyi irodalmi erdekenel, de nepraja szempontjabol is felette erdekes. Az ifjusag nagy kedvvel olvassa. Megrendeltetö barmely könyvkereskedes utjan: Kolozsvaron Stein Janosnal, Budapesten ifj. Nagel Otto könyvkereskedonel 1 frt 20 krajczáron.

A Képes Családi Lapok illusztrált szépirodalmi heti ujsag szerkesztosege es kiadohivatala jelenleg Budapesten VI. Szondy-utcza 11. szam alatt van. Mutatvanyszamot ingyen küld a kiad.hivatal.

A legérekesebb hetilap ez idö szerint ketsegkivül a „Rejtelmes Világ", ennek ujabban megjelent szamai, melyi a moderni spiritizmussal foglalkozik. A „Rejtelmes Vilagigekor mar a III. evfolyamba lepett s azóta teljesen ujra alakitva, megbövülve, allandoan igen csinos szines borittokban, tobb szép keppel diszitve jelenik meg. A „Rejtelmes Világ" keffele kiadasban jelenik meg. Az egyszerünek elöfizetési ara egesz evre 6 frt, felevre 3 frt, negyedevre 1 frt 50 kr, a linom papiroszra nyomtatotte pedig 10 frt, felevo 5 frt es 2 frt 50 kr, mely összegnel a kiadohivatalnak: Budapest, VIII., Üllöi-ut 52 sz. (Müller A. könyvkereskedése) kell beküldeni, a honnan kivánatra barknek szivesen küldenek mutatvanyszamot.

KÜLÖNFÉLÉK.

Alkalmas dalt a katonáknak!

Sorozásra az ifjuságnak legnagyobb része elkeserredve jö; mintha a halálra szántak jegyzékébe vezetnek be a nevét, ugy busul. Reserves notakat énekelnek. Hozzátartozok s a fel falu asszony nepe siratja már a katonaságtól elszakadt jövő évi nagy mikor az ezredhez bevonulnak, az egész falu sirva kisero.

Ez nem jól van igy. A katonáskodás fogalmával nincs tiszálva a közönsegnagy resze. Ezt a hazát megvedeni, a belso rendet fenntartani az elsö kötelessége. Ezt az ifjusag szemelyesen, a közönseg pedig hadiadóval kell, hogy teljesitse.

A haza fogalmaban benne van minden egyeb kincs, a mit feltenni örszni es szükseg eseten megoltalmazni es megmagyarázni kell.

Nagy szolgálatot tehetne a papság, ha megelőzöleg ilyen hangbol hazalias szinezetü beszedeket tartana. De felette nagy szolgálatot tehetnének az irók, ha olyan nepies dalokat irnának a katonanak mennö ifjusag szamara, melyben nem ös szabadságot es mostanaban szerzett, hanem szeretö anya biztatja öket, s ad lelkesedést nekik, vagyis maga a tuznek es szülöi ház, melyet vedeni kell. Nagy szolgálatokat tehetnének a zeneszerzők, ha ezekre dalamat es czimdalmat, s a tanitók, ha az ifjuságnak a nép közöt bevezetnek. A szövegnek az orszag minden nyelven kellene lenni.

Ez a körülmeny nagy figyelmet erdemel honvédelmi es polgari koranyokrokben, egyházi es tanitóságoknak.

Bekes idöben nincs szükség ugynevezett csatadalokra, de igenis van ilyenekre a bevetel, bevonulas, szolgálat, kisebb es nagyobb gyakorlatok idejen mindenfele formaban.

Szegyen, hogy a Petöfi dátnal megdicsöri szekelysége ma is sirva menjen katonanak a közelebbi városba.

Dalokat a katonaknak!

— **Az udvarhelyvármegyei és városi szabadelvűpárt** e ho 24-en a „Budapest"-szallo nagytermeben nepes ertekezletet tartott, melyen — többek felszólalasa utan — egyhangulag kimondotta, hogy jelenlegi szervezetében es tiszai karanak valtozatlan hagyasa mellett jövore is fenn fog maradni. Azo at, ki a felosztott mennezeti parlnak voltak hivei, de meg eddig nem léptek be a szabadelvű partba, barmikor keszeges örömmel fogadja kebelébe. Szell Kalman kormanyelnökot, Podmaczky Frigyes baró orszagos es Kemény Béla baró helyi pártelnökket iraszlag üdvözli. Haller János gróf felepan reszerol ezen ertekezleten Solymossy Lajos dr

szegény, kopottas öltözetű, belepes fiatalember tert be a kapun.

— Az Isten nevében kérlek, jó emberek, adjatok egy kis kenyeret, mondotta reszketo hangon; már rogöja nem ettem. Nagyon, nagyon ehes vagyok.

— Szivesen baratom. Ujon le erre a loczára, mondá Pataki Jóska. Mindjart lesz valami jó harapni való.

Mialatt az ifju Patakiné a konyhába szaladt, terje beszédbe eresztedett az idegennel. Alig valtott egy-ket szót, egyszer csak felkiali:

— Ni, hiszen maga az Béla urfi! Jaj Istenem, alig ismertem meg. Ugyan, mondja csak, miféle balsors vetette hozzánk?

— Igazad van, edes Joskám, engemet a balsors vetett ide. Ennek a balsorsnak azonban en vagyok az oka. A dohozdas sok baj, szegyent es betegseget szerám. Erzem, hogy már nincs sok hátra az életembol. Lelkismeretem nem hagyott nyugton, hogy edes anyam sirjat meg ne látogassam. Hiszen en okozam szegenyek a halalát! Anyam is, ki a dohzdalott kastelyoit eyik nenjehez hurczolkodott, idöközben meghalt. On, en vétem öt is a sirba!

Meghatottan hallgattak Pataikék a szerencsetlen ember bunlaso vallomasat. Felbeszakiottak a beszélgetest, nehogy a szomszedok visszamenöcseszek a beszeges ifju allapotat meg inkább nehezitsek. Jó meleg vacsorat adtak neki s aztan puha agyba fektettek.

Másnap Joska kivezette Belát a temetöbe, anyja sirjaihoz. Szomoru latogatas volt ez. A keso banat egesz sulya nehezedett a szegeny ifjura, ki a sirdombon el is ajult.

Mikor magához tert es szemeit felnyitotta, Pataikék hazában talalta magát, a hova allitan beszallottak. Nehany napig itt feküdt s aztan a foszolgalatto bevittelt a közkórházba, hol nemsokara meghalt.

Akár kastélyban, akár kunyhóban ringassak bölcsődet, csakis a jóneveles vezet boldogsághoz. Ki mint nevet, ugy arat!

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Știință - BCU Cluj-Napoca.

által ismételten és a leghatarozottabban tett azon kijelentest, hogy fölspár. 6 meltósága lemondásához feltétlenül és visszavonhatlanul ragaszkodik — az ertekelet mély sajnalattal vette tudomasul s egyuttal egy szükebbkörü bizottságot küldött ki a tavozó fölspár.tol a pari nevében lemondó elhocsuzas vegett. A bizottsag az önkenti jelentkezőkből kiegeszíti magat. — **Eljegyzések.** Harmath Odön helybeli all. kö- es agyagipari szakiskolai rendes tanár pünkösd első napjan eljegyezte Langer Adolfné helybeli elsőfelső leányiskolai tanitónővel. Budapesten. — Papp Z. Endre helybeli vaskereskedő szintén pünkösd első napjau eljegyezte Brunhuber Gizellat Aradon. — Soha Aladár lapunk kiadóhivatalában működő szorgalmas könyvkötő ugyancsak pünkösd első napjan jegyezte ö. Barabás Annat Barabas Ferencz helybeli iparos polgártarsunk leanyat. — Beke Ferencz huszti kir. adótiszt pünkösd második napjan eljegyezte Kassay F. Vilmat varosunkban. — Benkö Andras, a magyaklikilövészegyeg kir. tanfelügyelőseg tolinoka, a napokban jegyezte el Füller Oga alsórákosi allami elemi iskolai tanitónőt. Legyen boldogsag a megkötendő frigyeken!

— **Fölspár változás.** Nehany hete már, hogy szallingozik az hir Haller József fölspár tanak lemondásaról. Mi és velünk együtt a varmegye közönségenek nagyresze, meg az utolso percben is reménykedtünk, hogy a kozszeretetben allo fölspan alkotasait nem hagyja felbaj tanrodisat a sok-zobora vissza vezesi. Fájdalmunk ez nem történt meg s most már vegkep le kell mondjunk a remenykedesrol. Egymást követtek a kombinacziók az uj fölspan kiletére vonatkozólag. De legallandobban az tartja magat, hogy Homorod anavarosy polgari alispan, Kishalmagyi Hollaky Arthur lesz varmegyenk uj fölspánja.

— **Tiz éves tanitókozo varosunkban.** Laszló Domokos kir. kulturmernok, ki a helybeli kir. foreaiskolaban 1889. junius 2-an harom tanulo tarsával erettsegi vizsgalatot tett, szives emlekezetehe hozza az illetőknek, hogy az 1889. evi junius ho 30 an reggel 4 órakor az »Alsó-Tisztapart« korcsmaban — igaz kisse masnap fővel — tiz éves tanitokozot igertek egymasnak. »Csak negyen lévén, irast erről nem csinaltunk ugyan, de meg vagyok győződve, hogy mindenkinek orömmel fog ezen talalkozora eljoni« — irja Laszló. Azert haromn egykori iskolatarsaink közül ezen az egy talalkozora csaladjaikkal együtt — akkori fogadasunkhoz képest — keszüli szivesekjeonek.

— **Valasztások.** A varosi szamvevő es vegrehajtó allasok betltese czeljabol e ho 31-en tergyulnek fel.

— **Az önkéntes tüzoltók** nyari tanczmulatsaga fényesnek igerkezik. A mugonyok a hét elejen szet lesznek küldve.

— **A kir. foreaiskola ifjusága** tanulmanyutjaro visszatereve es a legtanulasgosabb es benyomasokban gazdagodva, immar kedves emlekezet czirt lelkeben a harom kellemes napnak. Nemcsak ismeretekben gazdagodott, nemcsak a videk szepsegeiben gyönyörködott a tomsoi szorps, Sinaia es Brassó kincseiben szemelelesenél, hanem hazaias kegyeletének kifejezest adni is bő alkalma nyilt. A Czenken az ezredevi Árpád-szobor előtt elenekelte a himnuszt es szózatot. Keresztes Mihály Vl. o. tanuló szavavalta Abrányi Kornél „Mi a haza" cz. költemenyet, Nosz Gusztáv tanar lelkes es buzditó szavakat intezett az ifjusighoz s vegül Solymossy Akos Vl. o. tanulo nagy vonasokban kidombortotta küzdelmeiben es diszcsosgben gazdag iskolaeletunkat kimagasolóan lenyeit; méltatta az Árpad-szobor jelentőseget es a szobortkoszorut tett: „A szekelyudvarhelyi kir. foreaiskola ifjusága" felirattal. Majd Segesvarra terve, a rendelkezésre allott 2 es fel órányi időt felhasználva: felmentu a Petőfi-szoborhoz s ott szakszerűen a hatasos es szozatot. Radnai Oszkar VII. o. tanulo elszavalta „Egy gondolat bánt engemet" cz. költemenyt. Nosz Gusztav tanár tovabb fúzve e vers gondolatmenetenek lonalat, rovid ismertetest kimutatta, hogy Petőfi szellemben es erőtőlelebeg szemünk eloit es geniusa arra tanit, mikepen kell szeretni a hazát. A Petőfi-szoborra a fentiluez hasonlo felirattal koszorut helyezteek. A kirandulókat a helybeli vasuti allomasnal tarsaik, az igazgato s nehany tanar vár. Az ifjuen kirandulasag mindig es mindenkor oktatas fontos tényezőinek tek nthetoek s kivánatos az evenkinti megismetlese. Rombauer Emil c.imzetes fóga gazb, brassói kir. foreaiskola igazgato; a foreaiskola tanari karaz; Arcosdini menetegjegy kivolyja 24. honvédezred ezredese, valamint mindazok, akik a kirandulas sikere erdekeben hathatosan közremaködtek es a kirandulas tagjainak az ottani tartozkodast igazan kellemessé s feledhetlenné tettek, fogadjak ezuton is az intézet igazgatósága es tanuli-ej jusagainak halas köszönetet.

— **Dalestely.** A helybeli szekely dalegylet — mint értesülünk — jovo hó közepe tajan varosunkban tanczmulatsagot vegzodo szepszamu Mokészett Egyesület a csaknem tobb uj darab lesz el adva Nagy László karnagy vezetése mellett. A próbak es elokeszületek mar megkezdődtek.

— **Szerencsés vadászat.** Kassay F. Árpád ifj., tegnap delután az árvaházi hatar közeleben egy lejtesen kifejlett vadkant lőtt. A vadat egy lövesre eljette el a szerencses vadasz.

— **A helybeli ker. betegsegelyző pénztárnál** m gürendert pénztárnoki es ellenőri allasok betltesere a valasztas junius hó 1-en (Urnapjan) lesz a pénztar helyiségében.

— **Majális Erkeden.** Erked község erteimesége az országos korjegyzőt árvaházi tanara Gallfy Kálmán fő szolgabiró vedonkösze alatt ez evi junius 4-en majalist rendez.

— **Sosfürdő.** A kapolna melletti bideg sosfürdő junius 1-en nyilik meg. A kellő csinosasggal berendezett fürdő vize a m. tud. akademiatol a jodos-bromos sósvizek közé van sorolva s mint ilyen kivalo gyogyhatasu, kellemesen üdito viz. Különben szoljon az orszag vezi veleneny: »Ezen jód-brómos sosfürdő sikerrel használtatik görcveiges, csuroes, izületi bajok ellen; nemkülönben csontszu, csonthártyalob, mirigydaganatok, altesti es női bajok ellen, valamint a bőrbajok egyes eseteiben.« Alairva dr Szabady, dr Spányik, dr Demeter, dr Mezey, dr Kassay, dr Lengyel, dr Ruczkóvy, dr Görgényi es dr Egyed orvosoktol. Egy fürdőjegy ara — fürdőruhával — 15 kr; 12 fürdőjegy egyszerre valtva 1 frt 50 kr. 25 fürdőjegy 3 frt. Egyes jegyek a helyszinen, a tomeges jegyek Solymossy János gyogyszerhazban valtatok. Külön — masok altal nem kiszamitharo — fürdőruhára nezve 1 frt 50 kr eloleges küldindj lefizetése mellett a fürdőszolgaltatast lelket intézkedni Ki sajat fürdő ruhajat kivanja hasznalni, annak külön kezelesevel a fürdőszolgaltatast lelket intézkedni.

— **Fővámhivatal Csik-Gyimesen.** Csik-Gyimesen a pályaudvaron masolosztalyu fővámhivatal allitatvan fel, a csikgyimesi első osztaly mel ekvamlitra al. masodosztaly mellékvámhivatalla vali.

— **Szolgálatbiró rendelése.** Az egyik szomszed megye egyik derek fószolgabiroja tobb fontos rendeletet adott ki, melyekből mutatvanyul levelezőnk közlese nyomon egyet ide iktatunk. Sz. 6412—899. szb. Minden jegyzőnek Nyárvasson tudva van, hogy gazdaink vegge nem sajnalhato tudatlansagból, figyelmellenségből es gondatlansagból összesel bekötik allatokat az abiaktalan pajtakba s tavaszig ki sem bocsatjak. Büdös levegőben, sötetben, mozgas nelkül fölnek szegény allatok egy fel eszteredot, de ugy szamtalan elpusztulna ily karlo-enyes közöt. Tavaszszal nehanyszor pár órára kibocsatjak s nemsokara küldik a kopasz legelokre f-lenle sokat jarni, a meleg es szaraz italtol utan hideg foldon es esőben hevereszik es valnak a szaraz takarmany utan kenyelesebb mindenfele merges legelőjaratra, merges bogarakkal megelpett esere és bükk friss es édes mézgas hajtasokat bekaspu es enni. Gyomorsikulast, vesegyuladast kapnak reszint a bidegtol, reszint a mérges nővenyekbol es bogaraktol, labfajast a sok jarastol, szajfajast a miden atmenet nelkuli elétmodvaltozastol es következik a sok baj a beteg allatokkal es miatt. Felhivon, utasitsa az elő jarosagokat es birtokosag tanacsokat, hogy a legjozanabb jaratol szamitva legalabb 2 heteg ne engedjek künn halni a esordakat s a következő majust hideg esős ejszakakon se, hanem hajtassak estere haza s adjanak ennisk harmi kevés es sovany szaraz takarmanyt. A legelő iratok emlekezetese es farlasa legyen fo oudmaja s nyaron at se deleljenek es haljanak ugyanazon helyen, hanem 3—4 naponkent valtoztassak a foleto helyet egeszegi okokbol es legelojaratlas czeljabol. Ezt utasasa tudjata az egyes közöseg-ek, templomkertek-beli közsététel alat is. Szakkeadaban megfigyelni az alispani vagy miszterinti megbagyas nelkul sajat felelősseggene szigoru büntetes terhe alatt rendelem a fennebbiek pontos teljesitesel. A csendőrseg utasitottam, hogy akkomandan terjesszek ki figyelmeszőcsét is. Magam is utana nézek a helyszinen, lovagoiva, mikor nem is gondoljak. Eljarasirol 8 nap alatt tegyen jelentest. N. N. foszolgab.ro. 9116—99 alisp. Szolgabiro urnak szan alatti körrendeleet helyesaltog fontosnak vettem, a tobb urakkal is közöltem, a miniszter urnak pedig jelentest teemb az országos allategeszségügyi felügyelosegel leemb közles vegett. N. N. alispan. — Ez a fószolgabiro erdemjelre melto. Nalunk sem artana evenkint ilyen.

— **Munlalag.** Vettük a következő meghivót. A segesvari ev. ref. egyhazkozseg f. é. junius 3-an a Walter-fele kerthelyiseghen, orgona alapja javara Nyari-Tanczmulatsagot rendez, melyre ezuton is meghivjak tisztelettel meghivja a rendező bizottsag: Somogyi István, elnök, Balas Imre, Benedek Mihály, Dely Elemér, Dunes Bertalan, Eisenhofer Ulrich, Gyöngyösy Istvan, bizottsagi tagok. Belepő jegy 60 kr, kezdete 8 oraban. Felülfizetesek fogadtatnak es hirdapilag nyugtaztatnak. Külmő ételekrol, italokrol es pontos kiszolgalasrol gondoskodva van.

— **Kossuth-szobor M.-Vásárhelyen.** M.-Vasarhely polgarsaga a varos hazat melek illet valo kegyeletteel indittatva a varos piaczan ezez szobrot emelt. A mi Kőllő Miklos zsemalis szobrasz muve, ki a mi remek Petőfi-szobranak is készitette. A lelepezest immar junius 15-re van tervezve s programmja meg nincs teljesen megallapitva, a min most dolgozik a bizottsag. Addig is mig a felhivas közze eletik, felhivjak olvasoink figyelmet a diszesnek igerkezo aktusra. Meg vagyunk győződve, hogy varmegyenkből is sokan fognak utanduln annak a szepnek.

— **Német meghivó.** A Homorod közsegben fenn van Szeles tetőtol elerte azt az idő, hogy zaszlot fel lapott, es midőn ezt Felszentlaki akartak, ugy tetszik Czeszi fölnczegy ő fenseget is; mint az orszagos tüzoltosag vednöket. Azonban vetettek a Homorod tüzoltó parancsnokok, a mennyiben a meghivot nemet nyelven irva kuldtek el. A fölnczegy ő fensege ezen meghivot mon Fogadta es mondvan: „szozolokat inczolokat nem ertem, kivül mas iratot non fogadok el." Ezt ugy intezte, hogy epen az ünnep napjan erkezet vissza. Lám magyarul tudni meg egy fölnczegznek sem derogal.

— **Az alispánok szervezési Mekészett Egyesület** a küszöbon allo mezgergető idenyre vaio tekintettel fölhuya a mélócz közönseg figyelmet az egyesület kebelelen a fölhasa ugy a gyogszertarakban, mint az erre jogositott tüzletekben csaks az illetekes elsőfoku rendorhatosag engedelmével türtenhetik. Az engedelmezesnel irásban ki kell tüntetni a terelmezo egyen megbizhatosagát, a kert meteg mas-segit, szemnyisegét szamszerűsitenil. Elelmi szerek elarusitasával foglalkozók egyaltalan nem kaphatnak ily engedelmet. A patkanyoknak es cgereknek méregszerekel t ricno kurt-avat izletszerien foglalkozok szinten csak hatosagi engedelem a napjan szerezhetik be esetrol-esetre a merget s kötelesek kitüntetni, hogy hol, mikor s hogyan akarjak hasznalni. A ki e szabályok ellen vét, tizenöt napig terjedhető elzárassal es szaz forintig terjedhető penzbirsaggal büntetheto.

HIVATALOS RÉSZ.

Sz. 10105—99 alisp. Udvarhely varos polgarmestere es valamennyi községi elöljaroságnak. Azonnali közl. rel. tétel végett értesitem, hogy marostordavármegyei Hodos községben a heti vasarok a tovabbi intezkedesig beltiltatak. Sz.-Udvarhelyt, 1899. evi majus 23-an. Jakab Gyula, alispan.

Udvarhelyvarmegye alispanjatol. Sz. 9924—1899. alisp. Udvarhely varos polgarmestere es valamennyi községi elöljaroságnak. Közhirre tétel végett értesitem, hogy Kodosc es Bene község serfesalomnyajaston a sorlesvesz jarvanyosan fellepven, ezen községek zar ala helyezteitek. Székely-Udvarhelyt, 1899. majus hó 23-an. Jakab Gyula, alispan.

CSARNOK.

Fehér ibolya.

Fehér ibolya egy fokban
Ferdulnek fekezik, szárczon.
Mindennap ellnak egy-egy szirma:
Enyészet foga rág azon.

Szép kezek szedték hajdanában,
Csokolni valo kis kezek,
Aztán mostan feredobtak
S a szép virag feledve lett.

Szegeny virag, sajnallak teged,
De tased, mindnyajunk sorsa ez.
Közöny, mindenkinek
Erdem, jelesség oda lesz.

Ha a küzdésben kimerülve
Már semmiben nem bizvilnk,
Tarjsuk kitüntetésnek azt is,
Ha a lontárba kerülünk.

Pál Ernő.

KÖZGAZDASÁG.

Miskárolás. A gazdaközösségnek a sertestenyészésnel igen fontos a miskárolás (hereles). Eddig általános volt a panasz, hogy ehhez erő valodi szakember nincs a varmegyeben s igen sokszor a helybeli borbaszkiroltol nagyobb sertesallomanynyal biro gazdaink. A legtöbben pedig tudatos emberekre bizták sertesiket s igen gyakran czekeny vesztesegel szenvedtek. Ezen már segitve van, Gyarmaty Dezső dr. a gazdasagi egyesulet titkara Licht Gyula varosi allatorvos rendelkezesere bocsatott teljesen djtalanul 4 malaczot a tanulmanyozas czeljabol s igy most magat kiképezve, szakember all a gazdaközönség rendelkezesere.

Az állatlegészség varmegyenkben rohamosan rosszszabbodik. Ujabban Parajd községben a ragadós szájfa-kórmájas; a takonykor pedig Benében is fellépett. Az utobbi közseghen a lovak beoltasara segitseget a sepsz-szentgyörgyi all. allatorvost rendelte ki a földmivelesi m. kir. miniszter. Eleden — mint értesülünk — szünőfélben van a járvány. Nem tudjuk elegend ajánlani gazdaközönségunknek az ovakodast s a baj azonnali bejelentest.

Az állatirtó mérgek eladása. Az allatirtó mérgek eladasa kö-ül történt visszaelesek megakadályozásara a belügyminiszter elrendelte, hogy az allatirtó mérgek eladasa ugy a gyogszertarakban, mint az erre jogositott üzletekben csaks az illetekes elsőfoku rendorhatosag engedelmével türtenhetik. Az engedelmezesnel irásban ki kell tüntetni a terelmezo egyen megbizhatosagát, a kert méreg mas-segit, szemnyisegét szamszerűsitenil. Elelmi szerek elarusitasával foglalkozók egyaltalan nem kaphatnak ily engedelmet. A patkanyoknak es cgereknek méregszerekel t ricno kurt-avat izletszerien foglalkozok szinten csak hatosagi engedelem a napjan szerezhetik be esetrol-esetre a merget s kötelesek kitüntetni, hogy hol, mikor s hogyan akarjak hasznalni. A ki e szabályok ellen vét, tizenöt napig terjedhető elzárassal es szaz forintig terjedhető penzbirsaggal büntetheto.

KERTNYITÁS.

Az eddigi „vasuti", jelenleg

Erzsébet-szálloda

„Erzsébet" elnevezésü kertje

junius hó 4-én

az első zenekar közremaködésével

megnyitik.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

10. szám.
eln. 899.

Árlejtés.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszéknek az eskübiróság elletbeletétesse következtében szükséges és 975 forttal előirányzott butorok és szelvények beszerzésének biztosítása végett **folyó 1899. évi junius hó 13-ik napján** d. e. 9 órakor a törvényszéki elnök hivatalos helyiségében nyilvános árlejtés fog tartatni.

Vállalkozni kivánók ezen árlejtésre azon értesítéssel hivatnak meg, hogy 50 kros bélyeggel ellátott irásbeli ajánlatok is elfogadtatnak, melyek azonban az árlejtés napjáig alólirt kir. törvényszéki elnök kezéhez a hivatalos órák alatt benyujtandók lesznek.

Az árlejtési feltételeket, valamint a szükséges szelvényi tárgyakra vonatkozó költségelőirányzatot a törvényszéki elnöki irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

A kir. törvényszék elnökétől.

Székely-Udvarhely, 1899. május 25.

Az elnök az hivatatos távolléttében:

Dr Voith Gerő,
elnöklőhelyettes.

Sz. 1145—899. tikvi.

Arverési hirdetményi kivonat

A székelykereszturi kir. járasbiróság mint tikvi hatóság közhirré teszi, hogy a székelyudvarhelyi ev. ref. főtanoda végrehajtatói Petrovics Árvácsi-féle ügyben végrehajtást szenvedő ellení 2000 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék (a székelykereszturi kir. járasbiróság) területén levő bözödi 115. számu ujkivitu czikk alatt 288. és 289. hr. sz. egész ingatlanra 287 frt, 454. hr. sz. egész ingatlanra 24 frt, 708. hr. sz. egész ingatlanra 19 frt, 926. hr. sz. egész ingatlanra 3 frt, 1335. hr. sz. egész ingatlanra 4 frt, 1607. hr. sz. egész ingatlanra 14 frt, 1873. hr. sz. egész ingatlanra 3 frt, 1939. és 1940. hr. sz. egész ingatlanra 2 frt, 1956. hr. sz. egész ingatlanra 11 frt, 2161. hr. sz. egész ingatlanra 4 frt, 2625. hr. sz. egész ingatlanra 8 frt, 2781. és 2782. hr. sz. ingatlanra 4 frt, 2809. hr. sz. egész ingatlanra 3 frt, 2811. és 2812. hr. sz. egész ingatlanra 4 frt, 2931. hr. sz. egész ingatlanra 5 frt, 2939. hr. sz. egész ingatlanra 6 frt, 3271. hr. sz. egész ingatlanra 5 frt, 3597. és 3598. hr. sz. egész ingatlanra 14 frt, 3871. hr. sz. egész ingatlanra 7 frt, 3911. és 3914. hr. sz. egész ingatlanra 2 frt 50 kr, 4102, 4103., 4117. és 4118 hr. sz. egész ingatlanra 3 frt. 50 kr, 4121. és 4122. hr. számu egész ingatlanra 5 frt, 4131., 4132. hr. sz. egész ingatlanra 9 frt 50 kr, 4144. hr. sz. egész ingatlanra 2 frt, 4193. hr. sz. egész ingatlanra 11 frt, 4363. hr. sz. egész ingatlanra 50 kr, 4563. hr. sz. egész ingat anra 6 frt, 4823. hr. sz. egész ingatlanra 4 frt 50 kr, 4922. hr. sz. egész ingatlanra 1 frt, 4999. hr. sz. egész ingatlanra 8 frt 50 kr, 5169. hr. sz. egész ingatlanra 46 frt, 5463. hr. sz. egész ingatlanra 6 frt, 5648. hr. sz. egész ingatlanra 2 frt 50 kr, 5831. és 5832 hr. sz. egész ingatlanra 3 frt 50 kr, 5930. hr. sz. egész ingatlanra 50 kr, 5970. és 5971. hr. sz. egész ingatlanra 5 frt, 6025. hr. sz. egész ingatlanra 5 frt, 6259. hr. sz. egész ingatlanra 1 frt, 6400. hr. sz. egész ingatlanra 22 frt, 6584. hr. sz. egész ingatlanra 50 kr, 6723. hr. sz. egész ingatlanra 20 frt, 6899. hr. sz. egész ingatlanra 12 frt, 7162. hr. sz. egész ingatlanra 27 frt, 7145. hr. sz. egész ingatlanra 25 frt, 7233. hr. sz. egész ingatlanra 2 frt, 7353. hr. sz. egész ingatlanra 50 kr, 7369. hr. sz. egész ingatlanra 3 frt 50 kr, 7550. hr. sz. egész ingatlanra 6 frt, 7580. hr. sz. egész ingatlanra 6 frt, 8290. hr. sz. egész ingatlanra 7 frt 50 kr, 8422. hr. sz. egész ingatlanra 6 frt, 8481/20. hr. sz. egész ing. 50 kr, 8481/21. hr. sz. egész ingatlanra 50 kr, 8691. hr. sz. egész ingatlanra 50 kr, 9147. hr. sz. egész ingatlanra 18 frt, 9169. hr. sz. egész ingatlanra 3 frt, 9307. hr. sz. egész ingatlanra 9 frt, 9333. hr. sz. egész ingatlanra 17 frt, 9351. hr. sz. egész ingatlanra 6 frt, 9355. hr. sz. egész ingatlanra 32 frt, 9404. hr. sz. egész ingatlanra 9 frt, 9582. hr. sz. egész ing. 2 frt 50 kr, 9711. hr. sz. egész ingatlanra 10 frt, 9752. hr. sz. egész ingatlanra 6 frt, 9913. hr. sz. egész ingatlanra 7 frt, 10010. hr sz. egész ingatlanra 7 frt, 10128. hr. sz. egész ingatlanra 7 frt, 10199. hr. sz. egész ingatlanra 1 frt, 10463. hr. sz. egész ingatlanra 1 frt 50 kr, 10471. hr. sz. egész ingatlanra 5 frt, 10885. hr. sz. egész ingatlanra 7 frt, 10918. hr. sz. egész ingatlanra 32 frt, 10963. hr. sz. 18 frt 50 kr, 11013. hr. sz. egész ingatlanra 10 frt, 11033. hr. sz. egész ingatlanra 15 frt, 11087. hr. sz. egész ingatlanra 7frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az **1899. évi julius hó 13-ik napján délelőtt 9 órakor**, ese ha a menyiben napja az árverés befejezhető nem lenne, a következő nap d. e. 9 órakor Bözöd községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-aban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3533. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kikiáltott s zehez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál eléleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járasbiróság mint tikvi hatóság

Székely-Keresztúron, 1899. április 4-én.

Veress,
kir. biró.

A helyi és vidéki

épitkező közönséget

ez utón van szerencsém értesiteni, hogy mindenféle épüvegczésket a legjutányosabb árak mellett elvállalok.

A munkálatoknak *pontos* és *gyors* kivitelérő kezességet vállalok, valamint arról is kezeskedem, hogy a legközönségesebb üvegtáblám is csehországi sima, fehér üvegek, tehát a legkényesebb igényeknek is megfelelek.

A nagyérdemű közönség szives megrendelését kérve, vagyok

teljes tisztelettel

Szentpétery Gergely,
Székely-Udvarhelyt.

Üzlethelyiségem Szombatfalvi-utczában, a vasut mellett.

Kézsmárky Ákos

kocsigyártó üzlete

Székely-Udvarhelyt, a vasuti állomással szemben.

Legdivatosabb kocsik gyors és pontos elkészitése, régiek átalakitása. A kocsigyártó üzlet körébe tartozó összes munkák legelőnyösebb beszerzési forrása.

Kocsik és szekerek állandó raktára.

Vidéki megrendelések első árban! Minták ingyen és bérmentve.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hirneves házászer ellenállt az idő megerősitésének, mert már fölb mint 30 évtől megbizatólag, fájdalomcsillapitó szerszámul alkalmaztatik. Kipróbáztatott, csaknak, tagszaggatásnál és meghuléseknél es az orvosok által bedörzsölésekre a minőig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Lástmen elnevezés alatt, nem titkosszer, hanem igazi negyszerű házászer, melynek egy kartartásai sem kellene hánypenni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban beszerezhető vagy **Richter József** gyógyszerésznél **Budapesten**, Ho-Vásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbszerű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony" védjegy és Richter czégjegyzés nélkül más szer szinű utánzata visszaszolgáltatja.

RICHTER F. A.D. és társa, cs. és kir. udvari szállitók, BUDAPESTRŐL.

Kapható Székely-Udvarhelyt Nagysolymosi Koncz Ármin gyógytárában.

BOR

tiszta természetes erdélyi és magyarországi termés, melyek vétel előtt **hivatalosan vegyelemezve vannak, csakis**

FERENGEL GYULA

jóhiru pincejében Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utcza) kapható a következő előnyös árakban:

Literenként 32 krtól 1 frt 40 krig; 10 literen felül 28 krtól 1 frt 20 krig. — Nagyban adó nélkül 56 literen felül hektoliterenként 24 frttól 46 frtig.

Készletes árjegyzék és minta ingyen és bérmentve.

Magyar kölcsönös állatbiztositó társaság
mint szövetkezet
Budapest, VII. Erzsébet-körut 27.

Biztositásokat elfogad **lovak és szarvasmarhák** ellhullása következtében beállott káresetek megtörténésére. Kárforités igénye fennáll: ha közönséges és járványos betegségekben, vagy baleset folytán pusztul el az állat, továbbá ha a szövetkezet **kényszervágást** kénytelen elrendelni.

A dijak pedig rendkivül mérsékeltek.

Az intézet élén álnanak: báró Sztojanovits György, földbirtokos, elnök, Báró Ambrózy Gyula, földbirtokos, Gróf Bethlen Balázs, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos Dr Beöthy László, országgy. képviselő, földbirtokos, Chernel György, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, báró Jósika Gábor, cs. és kir. kamarás, orszg. képviselő, földbirtokos, Gróf Kornis Károly, főrendiházi tag, földbirtokos, Báró Nyary Béla, cs. és kir. kamarás, földbirtokos, Gróf Haddy Gedeon, földbirtokos, Dr Simay Aladár, a „Magyar agrár- és járadékbank r. t." gazdasági tanácsosa, Dr Telettesi Armin, ügyvéd, Tolvy István, cs. és kir. kamarás, „Postmegyei gazdasági egyesület" alelnöke, földbirtokos, Zalesszy Jenő, fő-birtokos Dr Pajor Ignácz, földbirtokos, intézőgazda, igazgatósági tagok, Fabrikgazdasszai szövesen szolgál az ingatlanság és a vidéki ügynökségek.

Magyar Kölcsönös Állatbiztositó Társaság
mint szövetkezet.

Mélyen leszállitott árak.

Végeladás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy a helyi piaczi tűtéren két év óta fennálló és dusan felszerelt **üveg, porczellán, kőedény, tükör, kép, képkeret, lámpa, gyermek játék, kosár, kefe, czüst- és diszmüáru, utazó bőrönd, gyermekkocsi, virágállvány- és füszer-üzletemet más vállalat miatt felosztatom hatóságilag engedélyezett**

végeladás utján.

Tisztelettel

Dárszon Béla.

Üzletelosztás czéljából.

Mindenütt divatirók a biros

MACHLEID-féle

kecskeméti arckenőcsöt,

melyet régóta használat után bőrünkre szabott **mélyfoltot, kiütéseket, görcsöket, szemöldökszőrt, kelet mellett kihullásokat kiszámitunk. Az az szép, fiatal kinézést** ide sőnt nyer fölös-e. — Ugyanilyen tel meg a **szőrnő** nem szőr szőrszőr nőt szőrszőr szőrszőr szőrszőr